

Ìwé Dániẹ̀lì - Ọ̀kan Ọ̀gọ̀rùn-ún àti Méjì

Ìlò Mètẹ̀tẹ̀ta ti Ọ̀jísẹ̀ nàà: Ìsípáyá Àwọn Ìsísẹ̀ Àsọ̀tẹ̀lẹ̀

Jeff Pippenger

2024-02-29

Ìṣàmúlò mẹ̀ta ti Èlìjà n tọ̀ka sí iròyìn nàà, aṣojú iròyìn nàà, àti ìṣíkiri nàà ní àkókò ìdájó àṣe Ọ̀lórùn, èyí tí ó bèrẹ̀ ní òfin Ọ̀jọ̀ Àìkú ní Orílẹ̀-èdè Amẹ̀ríkà, tí ó sì n bá a lọ títí di ìpipadé àkókò oore-ọ̀fẹ́. Ìdájó àṣe nàà n pọ̀ sí i láti inú àkókò kan nínú èyí tí a ti da ìdájó Ọ̀lórùn pọ̀ mọ̀ àánú, títí dé àkókò nígbà tí a oò tú ìdájó Rẹ̀ jáde láìsí àánú nínú àwọn àjàkálẹ̀ àrùn méje ikeyin.

Ìṣàmúlò mẹ̀ta ti ojísẹ̀ tí n pèsè ọ̀nà sílẹ̀ fún Ojísẹ̀ Májẹ̀mú nàà n tọ̀ka sí ihinrere nàà, ojísẹ̀ nàà, àti ìsísẹ̀ nàà ní àkókò ìparí ìdájó iwádíí Ọ̀lórùn, èyí tí n ṣàfihàn àkókò fifi èdidi kan àwọn egbẹ̀rùn ọ̀gọ̀rùn-ún méjilélógójì. Àkókò nàà parí ní òfin Ọ̀jọ̀-Àìkú tí yóò dé láipẹ̀ ní Orílẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà, nígbà nàà ni ìdájó ìṣe-mímúṣẹ̀ Ọ̀lórùn bèrẹ̀.

Johanu Oníbatísítì pèsè ọ̀nà sílẹ̀ fún Kristi, Ojísẹ̀ Májẹ̀mú nàà, kí Ó lè fi ìdí májẹ̀mú nàà múlẹ̀ ní ìmúṣẹ̀ Daniẹ̀lì orí kẹ̀sàn-án, ẹ̀ṣẹ̀ ketàlélógún. Nípa bẹ̀ẹ̀, ó tún pèsè ọ̀nà sílẹ̀ fún Kristi kí Ó lè yára wá sí tẹ̀npìlì Rẹ̀, kí Ó sì sọ àwọn ọ̀mọ̀ Lefi di mímọ̀, èyí tí Ó ṣe ní ibẹ̀rẹ̀ àti ní ọ̀pin ìṣe-ìrànṣẹ̀ Rẹ̀ tí ó pé ọ̀dún mẹ̀ta àtààbọ̀. Ìwẹ̀nùmọ̀ tẹ̀npìlì gidì nàà jẹ̀ ààmì ìṣe Rẹ̀ ti iwẹ̀nùmọ̀ tẹ̀npìlì ọ̀kàn àwọn tí a ṣàpẹ̀rẹ̀ wọn gégẹ̀ bí àwọn ọ̀mọ̀ Lefi.

Ìṣe gangan rẹ̀ ti iwẹ̀nùmọ̀ tẹ̀npìlì jẹ̀ ìmúṣẹ̀ àsọ̀tẹ̀lẹ̀, àti nígbà tí Ó ṣe ìṣe nàà ní Jòhánù orí kejì, ẹ̀ṣẹ̀ mètálá sí méjilélógún, Èmí Mímọ̀ darí àwọn ọ̀mọ̀-ẹ̀yìn láti rántí àyọ̀kà kan láti inú Májẹ̀mú Láéláé tí ó jẹ̀ apá kan nínú ìṣe rẹ̀ ti iwẹ̀nùmọ̀ àti ìmímọ̀ kúrò nínú àwọn ọ̀mọ̀-ẹ̀yìn gégẹ̀ bí ìmúṣẹ̀ Malaki mẹ̀ta.

Nínú ìpínrọ̀ tí ó wà nínú Johanu, Kristi sọ̀rọ̀ pé nígbà tí a bá wó tẹ̀npìlì ara Rẹ̀ lulẹ̀, Ọ̀un yóò tún un dídẹ̀ ní ojọ̀ mẹ̀ta. Ìbáṣepọ̀ nàà pẹ̀lú àwọn Júú tí n ṣe àrìyànjiyàn fi kún un pé àtúnṣe tẹ̀npìlì gidì nàà tí Hẹ̀rọ̀dù ti ṣe, tí ó sì parí ní ọ̀dún nàà gan-an, ti gba ọ̀dún mẹ̀rindínláláàdọ̀ta. Jẹ̀sù n wẹ̀ àwọn ọ̀mọ̀-ẹ̀yìn Rẹ̀ mọ̀ nípasẹ̀ àpẹ̀rẹ̀ ọ̀kan nínú àwọn òfin tí ó ní i ṣe pẹ̀lú ọ̀rọ̀ àsọ̀tẹ̀lẹ̀ tí Jẹ̀sù ti fi múlẹ̀ nínú Ọ̀rọ̀ Rẹ̀, nípasẹ̀ ìṣe àwọn àngẹ̀lì, Èmí Mímọ̀, àti àwọn wólíí.

Ó fi àpẹ̀rẹ̀ àsọ̀tẹ̀lẹ̀ hàn pé ohun gidì dúró fún ohun ti ẹ̀mí. Ó fi kọ̀kọ̀rọ̀ àsọ̀tẹ̀lẹ̀ ti nọ̀mbà “mẹ̀rindínlógbọ̀n” kalẹ̀ gégẹ̀ bí àmì tẹ̀npìlì. “Mẹ̀rindínlógbọ̀n” ni iye ojọ̀ tí Mósẹ̀ wà lóri òkè, tí ó n gba àwọn itọ̀nisonà fún tẹ̀npìlì. “Mẹ̀rindínlógbọ̀n” ni iye kromosomu tí n dá tẹ̀npìlì èniyàn pọ̀. “Mẹ̀rindínlógbọ̀n” ni iye ọ̀dún (1798 sí 1844) tí a mú ṣe ní mímú tẹ̀npìlì ti ẹ̀mí padàbòsípò, èyí tí ẹ̀sìn kẹ̀fẹ̀rì ti tẹ̀ mọ̀lẹ̀ tẹ̀lẹ̀, tí ijo Pápá sì tún tẹ̀ síwájú.

Ìwẹ̀nù ilé-ìjosin méjèjì ní ààmì àpẹ̀rẹ̀ pé ojọ̀ mẹ̀ta dọ̀gba pẹ̀lú ọ̀dún mẹ̀rindínlógórin. Ó ní ilàna nàà pé ohun gidì dúró fún ohun ti ẹ̀mí. Ó sojú fún ìmúṣẹ̀ àti àsọ̀tẹ̀lẹ̀ ọ̀rọ̀ àsọ̀tẹ̀lẹ̀ pẹ̀lú. Ìwẹ̀nù méjèjì nàà sojú fún otítọ̀ kan tí egbẹ̀ kan kò lóye, tí a sì fi hàn fún egbẹ̀ miiran.

Àwọn iwẹ̀nùmọ̀ méjèjì n tọ̀ka sí àkókò kan nígbà tí a ti ba ijo Ọ̀lórùn jẹ̀ títí dé ibi tí ó fi di “ìran panṣágà ti àwọn paramólẹ̀,” tí wọn n wá àmì, nígbà tí a n ṣàláyé àmì nàà fún wọn ní tààràtà, nítorí

àmì kan ʒoʒo tí a ó fí fún ni àmì ìparun tẹ̀npìlì tí a tún gbé dide ní ojò mẹ̀ta.

Èyin iran paramọ̀lẹ̀, báwo ni èyin, tí ẹ̀ jẹ̀ ẹ̀ni búburú, ʒe lẹ̀ máa sọ ohun rere? nítorí láti inú àpọ̀jù ọ̀kàn ni ẹ̀nu ti ń sọ.... Nígbà nàà ni àwọn kan nínú àwọn akòwé àti àwọn Farisi dáhùn, wí pé, Olùkò, àwa fẹ̀ rí àmì kan lódò rẹ̀. Ẹ̀gbọ̀n ó dáhùn, ó sì wí fún wọn pé, Iran búburú àti panságà ni ń wá àmì; a kì yóò sì fí àmì kankan fún un, bí kò ʒe àmì wòlìi Jona: Nítorí gégé bí Jona ti wà ní ojò mẹ̀ta àti òru mẹ̀ta nínú ikùn eja ńlá; bèè ni Ọmọ ẹ̀niyàn yóò wà ní ojò mẹ̀ta àti òru mẹ̀ta ní àárín ilẹ̀. Matteu 12:34, 38–40.

Gbogbo àwọn ị̀ṣiṣẹ̀ à̀sọtẹ̀lẹ̀ wònyí ni a ʒojú nínú gbogbo ìmúṣe mẹ̀ta ti Ọ̀jísẹ̀ Májẹ̀mú tí ó fí ị̀sàkíyèsí dé inú tẹ̀npìlì Rẹ̀ lójiji, gégé bí Ó ti ʒe nínú Jòhánù orí kejì.

Àkókò Ìrẹ̀kojá àwọn Júù sì sún mọ̀lẹ̀, Jesu sì gòkè lọ sí Jerusalemu. Ó sì rí nínú tẹ̀npìlì àwọn tí ń ta màlúù, àti àgùntàn, àti àdàbà, àti àwọn olùpààrò owó tí wọn jókòó nìbẹ̀. Nígbà tí ó sì fí àwọn okùn kẹ́kẹ́kẹ̀ ʒe pàʒán, ó lé wọn gbogbo jáde kúrò nínú tẹ̀npìlì, àti àwọn àgùntàn, àti àwọn màlúù; ó sì da owó àwọn olùpààrò nàà sílẹ̀, ó sì ʒú àwọn tábilì wọn wó. Ó sì wí fún àwọn tí ń ta àdàbà pé, Ẹ̀ mú nńkan wònyí kúrò níhìn-ín; ẹ̀ má ʒe ilẹ̀ Baba mi ní ilẹ̀ ojà. Àwọn ọmọ-ẹ̀yin rẹ̀ sì rántí pé a kọ ọ̀ pé, Itara ilẹ̀ rẹ̀ ti jẹ̀ mí run. Nígbà nàà ni àwọn Júù dáhùn, wọn sì wí fún un pé, Àmì wo ni iwọ̀ fí hàn wá, níwọn bí iwọ̀ ti ń ʒe nńkan wònyí? Jesu dáhùn, ó sì wí fún wọn pé, Ẹ̀ wó tẹ̀npìlì yí lulẹ̀, àti ní ojò mẹ̀ta ẹ̀mi yóò tún un dide. Nígbà nàà ni àwọn Júù wí pé, Ọ̀dún mẹ̀rindínlógòrin ni a fí ń kọ tẹ̀npìlì yí, iwọ̀ yóò sì tún un dide ní ojò mẹ̀ta bí? Ẹ̀gbọ̀n ọ̀un ń sọ nípa tẹ̀npìlì ara rẹ̀. Nígbà nàà, nígbà tí ó jí dide kúrò nínú òkú, àwọn ọmọ-ẹ̀yin rẹ̀ rántí pé ó ti sọ ẹ̀yí fún wọn; wọn sì gba Ìwé Mímọ̀ gbọ̀, àti ọ̀rọ̀ tí Jesu ti sọ. Johanu 2:13–22.

A ń fẹ̀ kí Ọ̀jísẹ̀ Májẹ̀mú nàà wẹ̀, kí ó sì tún sọ àwọn ọmọ Lefi di mímọ̀ gégé bí “fádàkà,” ẹ̀yí tí ń ʒojú Ọ̀rọ̀ Ọ̀lórùn, àti “wúra,” ẹ̀yí tí ń ʒojú ìgbàgbọ̀. Ọ̀jísẹ̀ Májẹ̀mú nàà yóò sọ àwọn ọmọ-ẹ̀yin Rẹ̀ di mímọ̀ nípa mímú “ìgbàgbọ̀” wọn pọ̀ sí i nínú “ọ̀rọ̀” à̀sọtẹ̀lẹ̀ Rẹ̀. A ʒe ọ̀rọ̀ à̀sọtẹ̀lẹ̀ nàà láti wẹ̀, Ẹ̀gbọ̀n pẹ̀lú láti yọ̀ ẹ̀gbìn kúrò. Ọ̀rọ̀ à̀sọtẹ̀lẹ̀ Rẹ̀ máa ń ʒojú ìdánwò ní gbogbo ìgbà, ó sì jẹ̀ nípasẹ̀ Ọ̀rọ̀ à̀sọtẹ̀lẹ̀ Rẹ̀ ni a ti ń yọ̀ ẹ̀gbìn kúrò lódò àwọn ọmọ Lefi ní àkókò tí Ó bá fí ojiji wá sí tẹ̀npìlì Rẹ̀.

“ ‘Èni tí ifẹ̀fùfù rẹ̀ wà ní ọwọ̀ Rẹ̀, yóò sì fọ̀ pápá ipakà Rẹ̀ mọ̀ pátápátá, yóò sì kó alikama Rẹ̀ sínú àkà.’ Matteu 3:12. Èyí jẹ̀ ọ̀kàn nínú àwọn àkókò iwènùmọ̀. Nípa àwọn ọ̀rọ̀ òtítọ̀, a ń ya iyàngbò kúrò lódò alikama. Nítorí pé wọn kún fún asán àti òdodo ara wọn jù láti gba ìbáwí, wọn sì ní ifẹ̀ ayé jù láti gba ìgbé ayé irẹ̀lẹ̀, ọ̀pọ̀ ẹ̀niyàn yí padà kúrò lódò Jèsù. Ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ẹ̀niyàn ʒì ń ʒe ohun kan nàà. A ń dán àwọn ọ̀kàn wò lónìi gégé bí a ti dán àwọn ọmọ-ẹ̀yin wònyẹn wò nínú sínáogù ní Kapernaumu. Nígbà tí a bá mú òtítọ̀ dé ọ̀kàn, wọn a rí i pé ìgbé ayé wọn kò bá ifẹ̀ Ọ̀lórùn mu. Wọn a rí àìní iyípadà pípé nínú ara wọn; Ẹ̀gbọ̀n wọn kò fẹ̀ gbé ị̀ṣẹ̀ ikó-ara-ẹ̀ni-ṣẹ̀yin nàà ru. Nítorí nàà ni wọn fí bínú nígbà tí a bá ʒì ẹ̀ṣe wọn payá. Wọn lọ kúrò ní ìbínú-ọ̀kàn, gégé bí àwọn ọmọ-ẹ̀yin nàà ti fí Jèsù sílẹ̀, wọn ń kùn, pé, ‘Ọ̀rọ̀ líle ni ẹ̀yí; ta ni ó lẹ̀ gbọ̀ ọ?’ ” The Desire of Ages, 392.

Àwọn “ọ̀kàn tí a dán wò” nínú “sinagogu ní Kapernaumu,” kọ̀ láti lóye pé nígbà tí Kristi sọ fún wọn pé wọn gbọ̀dọ̀ jẹ̀ ẹ̀ran ara Rẹ̀, kí wọn sì mu ẹ̀jẹ̀ Rẹ̀, Ó ń lo ara Rẹ̀ gégé bí ara gidi láti fí sọ òtítọ̀ ẹ̀mí kan. Ọ̀un nàà gan-an ni àpẹ̀rẹ̀ à̀sọtẹ̀lẹ̀ kan nàà tí Ó ʒe nípa tẹ̀npìlì nínú Johanu orí kejì. Nígbà tí a mọ̀ ilàna nàà pé ohun gidi máa ń ʒáájú, ó sì ń ʒojú ohun ẹ̀mí, gégé bí “ọ̀rọ̀ líle” tí wọn kò fẹ̀ “gbọ̀,” wọn yí padà, wọn kò sì bá a rìn mọ̀ láé. Èyí ʒẹ̀lẹ̀ ní Johanu orí kẹ̀fà, ẹ̀ṣe kẹ̀rindínlógóta

(666), èyí tí ó ń sojú òfin ojò Àìkú tí ń bọ láipé, èyí tí a fi October 22, 1844 ẹ̀ ẹ̀pepepe rẹ̀, èyí tí agbelebu Kalfári sì tún ẹ̀ ẹ̀pepepe rẹ̀.

Láti igbà náà ni ọ̀pọ̀ nínú àwọn ọ̀mọ-ẹ̀yìn rẹ̀ padà sẹ̀yìn, wọn kò sì tún bá a rìn mọ̀. Johanu 6:66.

Nínú orí kejì iwé Jòhánù, Èmí Mímọ̀ ti darí ọ̀kàn àwọn ọ̀mọ-ẹ̀yìn sí “írántí” àsoṭélé tí ń ẹ̀pẹ̀júwe ìtara Ọ̀lọrun, àti ọ̀rọ̀ náà “onítara” ni ọ̀rọ̀ kan náà pẹ̀lú “owú” nínú èdè Héberú àti ti Gíríikì méjèjì.

Nítórí ìtara ilé rẹ̀ ti pa mí run; àti ẹ̀gàn àwọn tí ń gàn ọ̀ ti ẹ̀bú lóri mi. Saámù 69:9.

Ìtara Ọ̀lọrun, èyí tí í ẹ̀ owú Rẹ̀, dúró fún àbájọ̀ àwòkòṣe iwà Ọ̀lọrun gégé bí Ọ̀lọrun aláowú, ẹ̀ni tí owú Rẹ̀ ń hàn sí iran kẹta àti iran kerin lóri àwọn tí ó kóriíra Rẹ̀. Nínú orí kejì iwé Jòhánù, Èmí Mímọ̀ ń fi idí rẹ̀ múlẹ̀ pé iwẹ̀nùmọ̀ tí Oníṣe-íránṣe Májẹ̀mú ẹ̀ ni ó ń ẹ̀lẹ̀ ní iran kerin àti iran ikeyin, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé àwọn kan láti inú iran kẹta máa ń sì dúró nígbà tí ife iran ikeyin bá kún. Iran náà jẹ̀ iran panságà ti àwọn paramólẹ̀.

Mósè dúró fún iran kerin, àti nígbà náà ni Mósè, ní àkókò ojò m̀erindínláraádọta, gba itónisónà nípa bí a ẹ̀ máa kọ̀ tẹ̀npilì náà. Ní àwọn ojò wònyen ni Ó ti gba òfin náà, èyí tí nínú òfin kejì fi hàn pé ilara Ọ̀lọrun ni a ń fihàn nínú iran kẹta àti iran kerin.

Ó sì wí fún Ábúrámù pé, “Mò ó dájú pé irú-ọ̀mọ̀ rẹ̀ yóò ẹ̀ ẹ̀lẹ̀ ní ilẹ̀ tí kì í ẹ̀ tiwọn, wọn yóò sì sin àwọn ẹ̀niyàn ibe; àwọn náà yóò sì pón wọn lójú fún ọ̀dún irinwó. Sùgbón orilẹ̀-èdè náà pẹ̀lú, tí wọn yóò sin, ẹ̀mi yóò dá a léjọ̀; léyìn náà wọn yóò sì jade pẹ̀lú ọ̀rọ̀ púpọ̀. Iwọ̀ náà yóò lo sódò àwọn baba rẹ̀ ní àlàáfíà; a ó sì sin ọ̀ ní ojò ogbó rere. Sùgbón ní iran kerin ni wọn yóò padà wá síhín-in; nítórí àìṣòdodo àwọn Ámòrí kò tii pé.” Jẹ́nẹ̀sìsì 15:13–16.

Ní iran ikeyin Ísírẹ̀lì àtíjọ̀, a kọ̀ tẹ̀npilì ijo Kristeni, èyí tí Pétèrù pé ní “ilé ẹ̀mí.” Ní àkókò itàn náà, Ọ̀lọrun fi owú rẹ̀ hàn lẹ̀meji nígbà tí ó fi ìtara rẹ̀ wẹ̀ tẹ̀npilì náà mọ̀. Ní ọ̀dún 1844, Ọ̀lọrun ti gbé tẹ̀npilì ẹ̀mí àwọn Millerites dide, ó sì tún ti kojá àwọn ẹ̀niyàn àyànfẹ̀ àtíjọ̀. Nínú itàn náà, Ọ̀jìṣe Májẹ̀mú náà dé lójìjì ní October 22, 1844.

A ti pèsè ifarahàn rẹ̀ silẹ̀ nípasẹ̀ iṣe íránṣe William Miller. Bí àwọn Pùròtẹ̀sítàntì àti àwọn ọ̀mọ-ẹ̀yìn Miller ẹ̀ ń sún mọ̀ October 22, 1844, a dán egbe méjì wò. Idánwò àwọn Pùròtẹ̀sítàntì dé ní àkókò ipin nígbà iwáde àngẹ̀lì kííni ní 1798. Léyìn tí a mú ihìn-iṣe náà, tí ó yẹ̀ kí ó “so àwọn ọ̀mọ̀ Lefi di mímọ̀, kí ó sì wẹ̀ wọn mọ̀,” di ètò títẹ̀sìwájú ní 1831, idánwò àwọn Pùròtẹ̀sítàntì bèrẹ̀ nígbà tí a fi agbára fún ihìn-iṣe àngẹ̀lì kííni ní August 11, 1840. Ní April 19, 1844, àwọn Pùròtẹ̀sítàntì kùnà nínú idánwò náà, wọn sì di àwọn ọ̀mọ̀binrin Babiloni.

Léyìn náà, àngẹ̀lì kejì dé, a sì dán igbàgbọ̀ àwọn Mílàràítì wò, a sì ẹ̀ iwẹ̀nùmọ̀ àti iwẹ̀nùkùrò. Nígbà tí a fi agbára fún ihìn iṣe àngẹ̀lì kejì ní àpẹ̀jọ̀ agò Exeter ní ojò kejilá títí dé ojò kẹ̀tadínlógún oṣù August, a ẹ̀ idánwò iyapa àwọn Mílàràítì, iyen iyatò láàárín àwọn Mílàràítì ọ̀lọgbón àti àwọn aṣiwèrè.

Iyatò láàárín àwọn ọ̀lọgbón àti àwọn aṣiwèrè ni òróró náà, èyí tí ó jẹ̀ íránṣe àsoṭélé ti Èkún Ọ̀ganjọ̀. Nígbà tí àngẹ̀lì kẹta dé ní October 22, 1844, a ti kọ̀ tẹ̀npilì náà silẹ̀ (ní ọ̀dún m̀erindínláraádọrin). Ní àkókò náà ni Ọ̀jìṣe Májẹ̀mú náà wá sí tẹ̀npilì Rẹ̀ lójìjì.

“Wíwá Kristi gégé bí àlùfáà àgbà wa sí ibi mímọ̀ jùlọ̀, fún iwènùmọ̀ ibi mímọ̀ nàà, tí a fihàn nínú Dáníẹ̀lì 8:14; wíwá Ọmọ̀ èniyàn sí ọ̀dọ̀ Àtijọ̀ Ọjọ̀, gégé bí a ti gbékalẹ̀ rẹ̀ nínú Dáníẹ̀lì 7:13; àti wíwá Olúwa sí tẹ̀npìlì Rẹ̀, gégé bí Málàkì ti sọ̀ tẹ̀lẹ̀, jẹ̀ àpẹ̀júwe iṣẹ̀lẹ̀ kan nàà; àti pé èyí ni a tún ṣàfihàn nípasẹ̀ wíwá ọ̀kọ̀ iyàwọ̀ sí igbéyàwọ̀, gégé bí Kristi ti ṣàpẹ̀júwe rẹ̀ nínú àkàwé àwọn wúndiá mẹ̀wàá, nínú Mátíù 25.” The Great Controversy, 426.

Nígbà nàà ni Ọjísẹ̀ Májẹ̀mú bèrẹ̀ iṣẹ̀ Rẹ̀ ti iwènùmọ̀ àti iwènùkúrò àwọn ọmọ-ẹ̀yìn Milla, tí a dá mọ̀ nínú Málàkì orí kẹ̀ta gégé bí àwọn ọmọ̀ Lefi.

“Ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ àwọn tí wọn jáde lọ láti padẹ̀ Ọ̀kọ̀-iyàwọ̀ lábẹ̀ àwọn ifẹ̀rọ̀wẹ̀rọ̀ àngẹ̀lì kííní àti èkẹ̀jì, kọ̀ ikẹ̀ta, iye ifẹ̀rọ̀wẹ̀rọ̀ idánwò ikẹ̀yìn tí a óò fí fún ayé; ipò irú bẹ̀ ni a ó sì gbà nígbà tí a bá se ipè ikẹ̀yìn.

“Ó yẹ kí a fi iṣọ̀ra kẹ̀kọ̀ọ̀ gbogbo àlàyé àkànṣe ọ̀we yíi. A n ṣàpẹ̀rẹ̀ wa bíi àwọn wúndiá ológbón tàbí bíi àwọn wúndiá òmùgò.” Review and Herald, October 31, 1899.

Nígbà tí a fi agbára fún ihinrere àngẹ̀lì kííní ní August 11, 1840, ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ èniyàn darapọ̀ mọ̀ iṣisẹ̀ Millerite. Léyìn nàà, ní April 19, 1844, ẹ̀gbẹ̀ nílá kan fi iṣisẹ̀ nàà sílẹ̀. Ní October 22, 1844, iwòye ibilẹ̀ ni pé ó fẹ̀rẹ̀ jẹ̀ ọ̀górùn-ún [fifty] ọ̀kàn tí wọn wò, nípa igbàgbọ̀, sínú Ibi Mímọ̀ Jù Lọ̀. Tí a bá gbà pé iye nàà jẹ̀ ní iwọn ọ̀górùn-ún [fifty] ọ̀kàn tí ó kọ̀kọ̀ tẹ̀lẹ̀ ìmọ̀lẹ̀ àngẹ̀lì kẹ̀ta, kí ni ó tùmọ̀ sí nígbà tí a bá sọ̀ fún wa pé “ọ̀pọ̀” àwọn tí wọn ti gba ihinrere àngẹ̀lì kííní àti èkẹ̀jì, “kọ̀ àngẹ̀lì kẹ̀ta, ihinrere idánwò ikẹ̀yìn yí?”

Onṣẹ̀ Májẹ̀mú nàà lójìjì wá sí tẹ̀npìlì Rẹ̀, ó sì sí ìmọ̀lẹ̀ ibi-mímọ̀ ní ọ̀run àti ihinrere àngẹ̀lì kẹ̀ta fún àádọ̀ta nàà tí wọn tẹ̀lẹ̀ lọ sínú irírí àngẹ̀lì kẹ̀ta, ṣùgbón ní ibẹ̀rẹ̀ wọn fónká. Nígbà nàà irẹ̀wẹ̀sì wọn tóbi ju irẹ̀wẹ̀sì àkókó lọ, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé a ti fi tọ̀ wa létí láti ọ̀dọ̀ Sister White pé irẹ̀wẹ̀sì wọn kò tóbi tó ti àwọn ọmọ-ẹ̀yìn léyìn agbelebu.

Nínú àwọn itàn afiwéra méjèèjì, Kristi sí Ọ̀rọ̀ àsoṣẹ̀lẹ̀ Rẹ̀ sílẹ̀ fún àwọn tí irẹ̀tí wọn ti bàjẹ̀, àti pé ní ọ̀dún 1850, Sister White sọ̀ pé a fi hàn án pé nígbà nàà ni Olúwa tún n na ọ̀wọ̀ Rẹ̀ síwájú láti kó àwọn èniyàn Rẹ̀ jọ.

“Ní ọ̀jọ̀ kẹ̀tálélógún, oṣù September, [1850] Olúwa fi hàn mí pé ó ti na ọ̀wọ̀ rẹ̀ jáde ní igbà kejì láti gba iyókú àwọn èniyàn rẹ̀ padà, àti pé a gbọ̀dọ̀ mú isapá wa pọ̀ sí i ní àkókò ikójo yí. Ní àkókò itúkà, a lù Ísírẹ̀lì, a sì fà á ya; ṣùgbón nísinsin yí ní àkókò ikójo, Ọ̀lọ̀run yóò wo àwọn èniyàn rẹ̀ sà, yóò sì dì wọn pọ̀. Ní àkókò itúkà, àwọn isapá tí a se láti tan ọ̀títọ̀ kálẹ̀ ní ipa kékeré pére, wọn ṣàṣeparí diẹ̀ pére tàbí kò sí nńkan rára; ṣùgbón ní àkókò ikójo, nígbà tí Ọ̀lọ̀run ti gbé ọ̀wọ̀ rẹ̀ kalẹ̀ láti kó àwọn èniyàn rẹ̀ jọ, àwọn isapá láti tan ọ̀títọ̀ kálẹ̀ yóò ní ipa tí a pèrẹ̀ fún wọn. Gbogbo èniyàn gbọ̀dọ̀ wà ní iṣọ̀kan, kí wọn sì ní itara nínú iṣẹ̀ nàà. Mo rí i pé ó jẹ̀ ohun itijú kí ẹ̀nikẹ̀ni máa tọ̀ka sí àkókò itúkà gégé bí àpẹ̀rẹ̀ láti ṣàkóso wa nísinsin yí ní àkókò ikójo; nítorí bí Ọ̀lọ̀run kò bá se ju èyí tí ó se nígbà nàà lọ fún wa nísinsin yí, a kò ní lè kó Ísírẹ̀lì jọ rára. Ó se pàtàkì gégé bí a ti n wàásù ọ̀títọ̀ nàà, bẹ̀ ni kí a tẹ̀ ẹ̀ jáde sínú iwé iròyìn kan.” Review and Herald, November 1, 1850.

Ní agbelebu ni a ti tú àwọn ọmọ-ẹ̀yìn nàà ká; nínú itàn nàà sì, léyìn ọ̀jọ̀ mẹ̀ta, Ó bèrẹ̀ sí í kó àwọn ọmọ-ẹ̀yìn Rẹ̀ tí a tú ká jọ. Ní iwọn ọ̀dún mẹ̀ta léyìn ọ̀pin ọ̀dún 1844 ni Kristi bèrẹ̀ sí í kó agbo-ẹ̀ran

Rẹ tí a tú ká jọ. Nínú ìtàn nàà, Ó darí àwọn èniyàn Rẹ láti bèrè işe ìtẹ̀jádẹ̀, àti láti tẹ̀ ikejì nínú àwọn tábilì méjì tí Hábákúkù, èyí tí a ẹ̀ ní òpín ọ̀dún 1850, lẹ́yìn nàà ni a sì bèrè sí í fí í tà nínú Review and Herald, ní Oṣù Kini ọ̀dún 1851.

Àtẹ̀ tí ọ̀dún 1843 jẹ̀ işàfihàn ní ara tí ifiranşé nàà tí ó wẹ̀ tẹ̀npìlì mó, èyí tí a gbé dide nínú ìtàn àwọn ifiranşé ángẹ̀lì kìn-in-ní àti kejì. Pẹ̀lú didé ángẹ̀lì kẹ̀ta, Ọ̀lórún pinu láti parí işè Rẹ̀ kí Ó sì mú àwọn èniyàn Rẹ̀ padà sí ilé; sùgbọ̀n wọn sọ̀tẹ̀ gẹ̀gẹ̀ bí Ísírẹ̀lì igbàani tí ẹ̀, nígbà nàà ni a sì yàn fún Ísírẹ̀lì igbàani àti tí òde-òní láti máa rìn kiri nínú aginjù. Bí àwọn Adventist wọ̀nyí tí wọn ti kọ̀kọ̀ gba ìmọ̀lẹ̀ ángẹ̀lì kẹ̀ta bá ti tẹ̀sìwájú nípa igbàgbọ̀, tí wọn sì n ru işàfihàn ní ara tí ifiranşé wọn, èyí tí í ẹ̀ àtẹ̀ 1850, wọn ì bá ti mú kí ipadàbọ̀ kejì Jesu dé, wọn sì bá ti lọ sí ilé. Sùgbọ̀n a ti pinnu fún wọn láti tún ìtàn Jósúa àti Kálẹ̀bù, àti tí àwọn amí-ìwádìí mẹ̀wàá aláìşòótọ̀ ẹ̀.

“Bí àwọn Adventist, lẹ́yìn idààmú òlá nàà ní ọ̀dún 1844, bá ti di igbàgbọ̀ wọn mú şinşin, tí wọn sì ti tẹ̀sìwájú ní işòkan nínú ìtòşonà ipèsè tí Ọ̀lórún şì silẹ̀, nípa gbígba ihinrere angẹ̀lì kẹ̀ta nàà àti nípa agbára Èmí Mímọ̀ kéde rẹ̀ fún ayé, wọn ì bá ti rí igbàlà Ọ̀lórún, Olúwa ì bá ti şişẹ̀ pọ̀ gidigidi pẹ̀lú işapá wọn, işè nàà ì bá sì ti parí, Kristi sì ì bá ti dé tipẹ̀tipẹ̀ yìí láti gba àwọn èniyàn Rẹ̀ sí èrè wọn. Sùgbọ̀n ní àkókò iyeméjì àti àidánìlójú tí ó tẹ̀lẹ̀ idààmú nàà, ọ̀pọ̀ nínú àwọn onígba gbọ̀ advent fí igbàgbọ̀ wọn silẹ̀.... Báyií ni işè nàà ẹ̀ di idèna, a sì fí ayé silẹ̀ nínú òkùnkùn. Bí gbogbo ara àwọn Adventist bá ti şòkan lórí àwọn ọ̀fin Ọ̀lórún àti igbàgbọ̀ Jesu, ìtàn wa ì bá ti yàtọ̀ tó bẹ̀ gẹ̀gẹ̀!” Evangelism, 695.

Johanu Oníbatisiti àti William Miller pèsè ọ̀nà fún Kristi láti wá lójijì kí ó sì sọ̀ àwọn èniyàn kan di mímọ̀, àwọn tí yóò mú ihinrere igbàlà lọ, lábẹ̀ agbára Èmí Mímọ̀, sí gbogbo ayé. Àwọn ọ̀mọ-èyìn Kristi ẹ̀ işè tí a yàn fún wọn, sùgbọ̀n ibèrè Adventism kò ẹ̀ bẹ̀. Ní ọ̀dún 1856 wọn ti şubú sínú ipò Laodicea, wọn kọ̀ láti gba ìmọ̀lẹ̀ tí ó gòkè sí i tí “àkókò méje,” àti ní ọ̀dún 1863 wọn bèrè ilàna işòtẹ̀ tí n burú sí i tí tí dé ọ̀fin ojọ̀ Àikú tí ó súnmọ̀. İşòtẹ̀ ọ̀dún 1863 ni a fí işòtẹ̀ àwọn amí mẹ̀wàá şàpepepe rẹ̀. Ní ọ̀pín ọ̀dún mẹ̀rìnlélógójì ìrìnàjọ̀ kiri ní aginjù, a mú Ísírẹ̀lì àtijọ̀ padà wá sí idánwò kan nàà, nípa bẹ̀ a sì fí àpepepe hàn nípa bí a ẹ̀ n mú Ísírẹ̀lì òde òní padà wá sí idánwò ibèrè nàà.

İşòtẹ̀ àwọn aşámí mẹ̀wàá ní Kadeşi ni a tún ẹ̀ ní Kadeşi ní ogójì ọ̀dún lẹ́yìn nàà. İşòtẹ̀ àwọn aşámí mẹ̀wàá tí ó fa ogójì ọ̀dún ìrìnàjọ̀ kiri ní aginjù, tí ó dúró fún işòtẹ̀ ọ̀dún 1863, nígbà tí Ísírẹ̀lì òde-òní mú ìrìnàjọ̀ kiri tiwọn wá nínú aginjù Laodíşía. Ní ọ̀pín ogójì ọ̀dún nàà ni a tún mú Ísírẹ̀lì igbàani padà wá sí Kadeşi, nípa bẹ̀ n fí hàn pé idánwò tí ó wẹ̀ Milléraitì Adventism mó ní işòtẹ̀ ọ̀dún 1863, ni a ó tún ẹ̀ nígbà tí Ọ̀jìşé Májẹ̀mú nàà yóò tún dé sí tẹ̀npìlì Rẹ̀ lójijì lẹ̀kan sí i.

A ó tẹ̀sìwájú nínú iwádìí yìí nínú àpìlẹ̀kọ̀ tí ó kàn.

“Nínú işẹ̀gun Gíliádi àti Báşàni, ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ èniyàn wà tí wọn rántí àwọn işelẹ̀ tí ó fẹ̀rẹ̀ jẹ̀ ọ̀dún mẹ̀rìnlélógójì sẹ̀yìn tí, ní Kádẹ̀şi, tí dá Ísírẹ̀lì lẹ̀bi sí ìrìn-àjọ̀ pípẹ̀ nínú aginjù. Wọn rí i pé iròyìn àwọn aşawákiri nípa Ilẹ̀ Ilé́rì nàà jẹ̀ ọ̀títọ̀ ní ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ọ̀nà. Àwọn ilú nàà ní ọ̀giri, wọn sì tóbi gidigidi, àwọn ọ̀mirán sì ni wọn n gbé inú wọn, ní ifiwéra pẹ̀lú àwọn tí Héberù jẹ̀ arara lásán. Sùgbọ̀n ní báyií wọn lè rí i pé aşışe apanirun tí àwọn baba wọn ni pé wọn kò gbékẹ̀lẹ̀ agbára Ọ̀lórún. Èyí nìkan ni ó dèna wọn kúrò nínú lílọ̀ wọ̀ Ilẹ̀ rere nàà lẹ̀şẹ̀şẹ̀.”

“Nígbà tí wọn wà ní igbà àkókọ̀ tí wọn n pèsè láti wọ̀ Kénaáni, işetò nàà ní işòro kékeré jù báyií lọ. Ọ̀lórún ti şelẹ̀rì fún àwọn èniyàn Rẹ̀ pé bí wọn bá gbọ̀ ohùn Rẹ̀, Ọ̀un yóò lọ níwájú

won, yòò sì jà fún won; Òun yòò sì tún rán àwon àdánà wá láti lé àwon olùgbé ilẹ̀ náà jáde. Kì í ẹ̀ pé a ti ru ibèrù àwon orílẹ̀-èdè náà sókè ní gbogbogbòò, kò sì tí ì sí imúrasílẹ̀ púpọ̀ tí a ẹ̀ láti dojú kọ̀ ilọ̀sìwájú won. Şùgbón nígbà tí Olúwa báyii pa fún Ísírẹ̀lì láşẹ̀ láti máa lọ̀ síwájú, wón ní láti tẹ̀ síwájú lòdì sí àwon ọ̀tá tí wón wà lójúfò, tí wón sì lágbara, wón sì ní láti bá àwon omo-ogun nílá tí a ti kọ̀ ní idánilẹ̀kọ̀ dádára jà, àwon tí wón ti n pèsè láti dojú kọ̀ bí wón ẹ̀ n súnmọ̀.”

“Nínú ijà won pẹ̀lú Og àti Sihoni, a mú àwon èniyàn náà wá sí àdánwò kan náà tí àwon baba won ti kùnà lònà tí ó ẹ̀ kedere lábẹ̀ rẹ̀. Şùgbón idánwò náà nísinsinyí le gan-an ju igbà tí Olórún ti pàşẹ̀ fún Ísírẹ̀lì láti máa tẹ̀síwájú lọ̀. Àwon isòro tí ó wà ní ọ̀nà won ti pọ̀ sí i gidigidi láti igbà tí wón kọ̀ láti tẹ̀síwájú nígbà tí a ti pàşẹ̀ fún won láti ẹ̀ bẹ̀ ní orúkọ Oluwa. Báyii ni Olórún şì n dán àwon èniyàn Rẹ̀ wò. Àti pé bí wón bá kùnà láti fara da idánwò náà, Ó tún mú won padà sí ibi kan náà, àti ní igbà keji, idánwò náà yòò sún mọ̀ won sí i, yòò sì le ju èyí tí ó şáájú lọ̀. Èyí n bá a lọ̀ títi won yòò fi gba àdánwò náà kojá, tàbí, bí wón bá şì jẹ̀ ọ̀lòtẹ̀, Olórún yòò yọ̀ imọ̀lẹ̀ Rẹ̀ kúrò lódò won, yòò sì fi won sílẹ̀ nínú òkùnkùn.” Patriarchs and Prophets, 436, 437.